

Det sidste af politikerinterviewene er med Connie Hedegaard og Pia Gjellerup, som begge repræsenterer den selvbevidste og veluddannede type unge kvinder, som er kommet på tinge i løbet af 1980'erne.

Det er muligvis utilsigtet, men dette interview formidler i høj grad et indtryk af to politikere, for hvem bogens forskellige problemstillinger har mistet i betydning – i takt med den udvikling, der beskrives så udmærket. Deres forståelsesramme som politikere er ikke først og fremmest bestemt af, at de er kvinder, men af de partier, de repræsenterer. Sådanne har mange kvindelige politikere naturligvis også sagt før i tiden. Meget tyder imidlertid på, at interviewet med Connie Hedegaard og Pia Gjellerup afspejler en postfeminisme, som også er vigtig til forståelse af den udvikling, der vil kunne iagttages i de næste 25 år.

Bogen, som er nydeligt lavet, har en god litteraturliste og fire nyttige bilagstabeller, der viser udviklingen over tid i partiernes kvinderepræsentation mm.

Jørgen Elklit
Institut for Statskundskab

Dansk Sociologi, Tidsskrift udgivet af Dansk Sociologforening, nr.1, maj 1990, 96 s., løssalgpris kr. 95,00, abonnement 4 numre årligt kr. 290,00.

»Danmarks første egentlige sociologiske fagtidsskrift er en realitet«, skriver redaktionen på første side. Det skal dog med det samme bemærkes, at *det* ikke er helt korrekt. Det første danske tidsskrift i branchen var *Sociologiske Meddelelser*, der startedes i 1952 af »Københavns Universitets Sociologiske Laboratorium« (senere Sociologisk Institut) – og det var i 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne ikke så ringe, at det fortjener glemsel.

Sidste nummer af *Sociologiske Meddelelser* udkom i 1975, men det er ikke gået ind, oplyser min bibliotekskilde, det er blot »stærkt forsinket«. Siden har Erik Høgh på Sociologisk Institut iøvrigt udgivet *Sociological Microjournal*, som efter sigende kun findes på mikrofilm, men den er der vist ikke mange, der har set. Forklaringen på, at *Sociologiske Meddelelser* svandt ind til en usynlig microjournal, hænger uden tvivl sammen med Sociologisk Instituts gradvise opløsningsproces. Det kunne der skrives en spændende historie om, men den kommer måske i *Dansk Sociologi* en dag.

Det er et godt initiativ, Dansk Sociologforening har taget med det nye tidsskrift. Der har længe været behov for et sted, hvor det stigende antal danske sociologer – spredt ud over en bred vifte af arbejdsområder og institutioner – kunne markere sociologiens egenart og stå i dialog. Det behov blev selvfølgelig særligt mærkbart, efter at Sociologisk Institut ophørte med at være et naturligt ankerpunkt for den sociologiske debat.

Hensigten med *Dansk Sociologi* er da også, som redaktionen skriver, at det »skal betone den sociologiske faglighed i bred forstand, og være et samlende medium

Det sidste af politikerinterviewene er med Connie Hedegaard og Pia Gjellerup, som begge repræsenterer den selvbevidste og veluddannede type unge kvinder, som er kommet på tinge i løbet af 1980'erne.

Det er muligvis utilsigtet, men dette interview formidler i høj grad et indtryk af to politikere, for hvem bogens forskellige problemstillinger har mistet i betydning – i takt med den udvikling, der beskrives så udmærket. Deres forståelsesramme som politikere er ikke først og fremmest bestemt af, at de er kvinder, men af de partier, de repræsenterer. Sådanne har mange kvindelige politikere naturligvis også sagt før i tiden. Meget tyder imidlertid på, at interviewet med Connie Hedegaard og Pia Gjellerup afspejler en postfeminisme, som også er vigtig til forståelse af den udvikling, der vil kunne iagttages i de næste 25 år.

Bogen, som er nydeligt lavet, har en god litteraturliste og fire nyttige bilagstabeller, der viser udviklingen over tid i partiernes kvinderepræsentation mm.

Jørgen Elklit
Institut for Statskundskab

Dansk Sociologi, Tidsskrift udgivet af Dansk Sociologforening, nr.1, maj 1990, 96 s., løssalgpris kr. 95,00, abonnement 4 numre årligt kr. 290,00.

»Danmarks første egentlige sociologiske fagtidsskrift er en realitet«, skriver redaktionen på første side. Det skal dog med det samme bemærkes, at *det* ikke er helt korrekt. Det første danske tidsskrift i branchen var *Sociologiske Meddelelser*, der startedes i 1952 af »Københavns Universitets Sociologiske Laboratorium« (senere Sociologisk Institut) – og det var i 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne ikke så ringe, at det fortjener glemsel.

Sidste nummer af *Sociologiske Meddelelser* udkom i 1975, men det er ikke gået ind, oplyser min bibliotekskilde, det er blot »stærkt forsinket«. Siden har Erik Høgh på Sociologisk Institut iøvrigt udgivet *Sociological Microjournal*, som efter sigende kun findes på mikrofilm, men den er der vist ikke mange, der har set. Forklaringen på, at *Sociologiske Meddelelser* svandt ind til en usynlig microjournal, hænger uden tvivl sammen med Sociologisk Instituts gradvise opløsningsproces. Det kunne der skrives en spændende historie om, men den kommer måske i *Dansk Sociologi* en dag.

Det er et godt initiativ, Dansk Sociologforening har taget med det nye tidsskrift. Der har længe været behov for et sted, hvor det stigende antal danske sociologer – spredt ud over en bred vifte af arbejdsområder og institutioner – kunne markere sociologiens egenart og stå i dialog. Det behov blev selvfølgelig særligt mærkbart, efter at Sociologisk Institut ophørte med at være et naturligt ankerpunkt for den sociologiske debat.

Hensigten med *Dansk Sociologi* er da også, som redaktionen skriver, at det »skal betone den sociologiske faglighed i bred forstand, og være et samlende medium

før dansk sociologi, der kan formidle sociologisk fantasi, viden og forståelse til en bredere offentlighed«.

Ønsket om indholdsmæssig bredde er i hvert fald fuldt tilfredsstillende i det første nummer. Artiklerne spænder fra postindustrialisme til arbejdsløshedens helbredseffekter og overvejelser om en (ny) barndommens sociologi. Layout'et er iøvrigt vellykket, moderne, og artiklerne er illustreret med fotos, som (nogle steder) ikke bare fylder ud, men står i en fin dialog med teksten.

Peter Gundelach står for frontartiklen med den interessevækkende titel »Det programmerede samfund: Trusler og håb«. Med udgangspunkt i en oversigt over vores fælles teoretiske tankegods om kapitalisme, industrialisme og post-industrialisme søger han at argumentere for, at vi befinder os i overgangen til det »programmerede samfund«. Oversigten kan være brugbar, men analysen får ikke rigtig bid nogen steder. Det programmerede samfund forbliver et (nyt) slagordsagtigt udtryk, nærmest synonymt med, at vi går mod et »styret samfund« eller i hvert fald et samfund med »det største styringspotentiale overhovedet« (s.15) – og det synes jeg endda, man kan tvivle om. De anarkiske tendenser forekommer mig i hvert fald lige så fremtrædende. Artiklen virker for lang og burde have været strammet op. Her kunne redaktionen nok have støttet noget bedre.

Lars Iversen har skrevet en informationstæt artikel om helbredseffekter af virksomhedslukninger og arbejdsløshed, baseret på hans disputats om samme emne. Den passer fint ind i redaktionens ønske om at formidle sociologisk forskning til en bredere offentlighed.

Den artikel, der efter min mening bærer det første nummer, er skrevet af Jens Qvortrup, som sætter læseren på sporet af en hidtil overset »barndommens sociologi«. Den er en nydelse at læse og repræsenterer i den mest genuine forstand, hvad man kan lægge i »sociologisk fantasi«. Man kan ikke tillade sig at tvivle om et sociologisk fagtidsskrifts eksistensberettigelse efter at have læst denne artikel. Hvor skulle den ellers have stået?

Ni af tidsskriftets ialt 13 artikler, kommentarer, anmeldelser mv. er skrevet af folk fra redaktionen og det tilknyttede redaktionspanel. På det punkt kan forhåbentlig ventes mere bredde i fremtiden.

Redaktionen har sikkert allerede overvejet at producere tema-numre. Og opgivet? Jeg synes det må genovervejes. En for stor bredde i det enkelte nummer (som det første) giver et noget flimrende helhedsindtryk, mens lejlighedsvis tema-numre øger slagkraften i offentligheden – men det kræver også en lang planlægningshorisont. Jeg ved ikke, om redaktionen anvender en (anonym) refereerordning. Hvis det ikke er tilfældet, bør man overveje at indføre den hen ad vejen. Det kan (men ikke nødvendigvis) medføre en reduktion af stofmængden – men til gengæld kan man jo så slække lidt på de *kvantitative* ambitioner om at udgive fire numre årligt.

Det kan godt blive prisen værd – for ved første nummer af *Dansk Sociologi* rejser der sig naturligvis nogle spørgsmål om tidsskriftets overlevelschancer på markedet. Det er jo ikke ligefrem, fordi vi mangler samfundsvidenskabelige tidsskrifter i landet. Dansk Sociologi vil komme til at stå i mere eller mindre tæt konkurrence med *GRUS*, *Samfundskøbenhavn*, *Politica* med flere. Kunne artiklen

om »det programmerede samfund« for eksempel ikke lige så godt have været sendt til *GRUS* eller *Politica*?

Det afgørende spørgsmål er, om tidsskriftet kan blive den samlede kraft, som det sigter mod. Danske sociologer er et meget spredt folkefærd, der professionaliseres i vidt forskellige økonomiske, politologiske og administrative miljøer med den daglige opmærksomhed rettet mod helt andre specialiserede fagtidsskrifter og fora. Hertil kommer den øjeblikkelige mangel på et bredt sociologisk studentermiljø, som i hvert fald i 1960'erne var en væsentlig basis for *Sociologiske Meddelelsers* oplag.

På den anden side vil kvalitet altid sejre – og hvis kvalitetskrav og sociologisk profil prioriteres over andre for eksempel kvantitative ambitioner, skulle markedet jo sagtens kunne udvides til det skandinaviske område (ligesom gode svenske og norske sociologiske tidsskrifter gennem tiden har fået tag i mange danske sociologer).

Første nummer viser, at der også i det danske miljø findes kræfter, der kan og vil. Så er der kun at håbe det bedste og ønske tillykke med debut'en.

Tage Bild
Institut for Samfundsfag og Forvaltning

Mary Dau, *Østeuropa – fortid og fremtid*, København: Gyldendal, 1990, 80 s., kr. 118,00; Niels Munk og Finn Madsen, *Forandringens vind – Østeuropa og Sovjetunionen i 1990'erne*, (2 bind). Søllested: Lee, 1990, 66 s., kr. 68,00.

Der er hausse i bøger om Sovjetunionen og Østeuropa som følge af den seneste tids turbulens i området. Turbulensen gør det imidlertid vanskeligt at udgive bøger af blivende værdi – de er forældede før de går i trykken – men jeg synes *ikke*, forældelsesproblemet er påfaldende ved de to udgivelser, jeg her skal anmelde. På hver på sin måde søger de at kaste lys over de stadig epokegørende udviklinger i 1989-90, og de sigter begge på gymnasiet og HF's undervisning i samfundsfag og historie. Begge er lagt an som kildesamlinger med ledsagende lærebogsstof, dog sådan, at kilderne til *Forandringens vind* udgives separat. Kort fortalt er Mary Daus bog primært tilbageskuende, mens Niels Munk og Finn Madsens bog er mere fremadskuende i forhold til 1989. Ved første øjekast ser det ud til, at man får mest valuta for pengene ved at købe *Forandringens vind*. Den er langt mere ambitiøs og informativ end Mary Daus Østeuropa-bog, men denne hævder sig til gengæld ved sin kvalitet: overblik iblandet fine detaljer.

Mary Dau er kendt af mange som en dygtig formidler af viden om samfundsforhold østpå, og hun lægger i denne bog vægt på kulturelle og historiske forhold, hvad jeg tror er en klog disposition. Kernen i bogen er de kortfattede, men ram-mende beskrivelser af landene i Østeuropa, og der indledes med et kapitel om den storpolitiske kontekst og afsluttes med omvæltningerne i 1989. Den alvorligste indvending, jeg har at rette mod bogen, er, at læseren ikke får nok forudsætninger